

(গত সংব্যাব পর) শিক্ষা ব্যবস্থা ক্লিনিকে শুধুমাত্র কলেজ বা বিশ্ববিদ্যালয়ের শিক্ষা ব্যবহৃত নয়। শিক্ষা শিক্ষা প্রতিষ্ঠানের শক্তি থেকে উচ্চতর পর্যায়ে পর্যবেক্ষণ সর্টাই শিক্ষা ব্যবস্থাৰ অন্তর্ভুক্ত। কিন্তু বাস্তবে আবশ্যিক দেখছি। আইনীয় শিক্ষা ব্যবস্থা। সরকারী কিন্তু সাধারণ শিক্ষা প্রতিষ্ঠানের কলেজ দুর্দশার কারণে প্রতিদিনই প্রকাশিত হচ্ছে। এ ঘটনার প্রাইভেট কুল প্রাপ্তিষ্ঠান যদিও বা আছে শহীদকলে প্রযোজনের তুলনায় খুবই নথগ্রা।

তাহলে শহীদকলে আধিক সংস্কৃতি বিহুত শিক্ষা শিক্ষা গাছের অন্য যাবে কোণাগঠন--এ ভাবনা শিক্ষা ব্যবস্থার দায়িত্বে নিয়োজিত ব্যক্তিৰা আজ অবধি ভেবেছেন কলেজ গচ্ছে দয় না। যদি ভেবেই পৌরুষেন জাহলে ধৰণ জাত-জাতীয়ের আকৃষ্ণু বেতনে এসব কিভাব গাছেন শিক্ষা প্রতিষ্ঠান গড়ে উঠল কিভাবে? এসব কিভাব গাছেন শিক্ষা প্রক্ষতি নিয়ে একবারও শিক্ষা দুষ্প্রয়োগ কোন ভৱিষ্য চালিয়েছেন কি? কোন ক্ষাপে কি ধরনের শিক্ষাদানের প্রচেষ্টা চলছে, কোন জাতীয় ভাবদারায় ভাদের দীক্ষিত কৰার প্রচেষ্টা চলছে? না, এ ঘটনার কোন ভাগিদ আজ অবধি শিক্ষা সম্পাদন অন্তর্ভুক্ত কৰেননি। এসব ক্ষুক্ষুক্ষু কলেজে

শিলেবাস তৈরীৰ মাধ্যে যে বেডিংট ওয়ে কাহল স্টেপ বেছুচারিতা চলে তা বুবাৰ অপেক্ষা মাঝে না। এসব ক্ষুল দেয়া হয়ে যেট মেটেগৰী টিউটোৰিয়ালে কেজিতে দেয়া হয়। শিলেবাস তৈরীৰ ব্যাপারে এপ্রেসোৰ মধ্যে কৰার মাধ্যমে আছে কলেজ গচ্ছে দয় না। এফেক্টে তাৰা কুলে বেয়াল কৰা

কৰা। বাসালীৰ শাশুত ভাৰতীয় জাতীয় চেতনা, একশণ আয়াদেৰ পৰিচয়-এবাবে সৃষ্টি হয়ে পৰিচয়। সংকট আৰও গভীৰে। সরকারী কাৰিক লাগে প্রাইভেট কৰার মিথানোৰ সময়ও বেৰীৰ ভাগ কুলে বেয়াল কৰা

কিঞ্চিৎ শিক্ষা প্রক্ষতি: এবার ভেবে দেখার পালা।

এ, এন রাশেন্দা

প্রতিষ্ঠিত ক্লিনিকে গাছেও কোন মোগাধোগ মাঝে না। ইচ্ছন্ত ইচ্ছেৰ ভূটু বাবু নিজে-জাহাজে কুলেৰ উচু মাঝ নিৰ্বাচন কৰে। এই শিলেবাস তৈরীতে বিভিন্ন ক্লেই কুলে যে অসমাঞ্চস্য রয়েছে তা কয়েকট কুলেৰ উপাদান দিলেই বোৰা যাবে। এ তুলনা উচ্চ সাধারণ কুলেৰ সকেও কৰা যেতে পাৰে। বেৰন পৰ্যন্ত কাগাজেটেজ ইংলিশ বৰ্ক এগান-এই বাইট সেচট জোসেফস কুলে তৃতীয় শ্ৰেণীৰ পাঠ্যস্টীলে দেয়া হয় এবং বৰক টু চৰ্ত শ্ৰেণীৰ জন্য। সেই বাইট জাকা বেংটেগৰী টিউটোৰিয়ালে যথোক্তে প্ৰথম শ্ৰেণী এবং ২য় শ্ৰেণীতে পড়ানোৰ পৰ্যায় শিলেবাস তৈরীৰ কুলেৰ উপৰ প্ৰক্ষতিৰ পৰিচয় হচ্ছে।

সব কিন্তু গাচেন এবং টিউটোৰিয়াল কুলেৰ শিলেবাসেৰ ক্ষেত্ৰে প্ৰযোজ্য নহ। ভাৰতীয় পড়া আছে এসব শিক্ষা পড়বে কোৰা য? প্ৰযোজনেৰ তুলনায় সাধারণ কুল কোৰা য? অধিক শিক্ষা সুষ্ঠুপাদন আজ অবধি এই শিক্ষা সংকট নিয়ে শাৰ্কা বাবিলোনে বলে যাবে নহ না। কিঞ্চিৎ গাচেন আনক কুলেই বোট বই এ লিপি দেয়াৰ যাবেই শীৰ্ষীৰ ডাগ কুলেই শিক্ষদেৰ শিক্ষাদানেৰ বেৰীৰ নিক প্ৰক্ষতিকে বৃক্ষ না কৰে তামেৰ কুল্যান্তৰ বিদেশী ভাৰতীয় গাচেন পড়াতে গড়ে তুলতে চাই--আৰু একান্তে আগামেৰ চেতনাৰ সংক্ষেপে কৰেননি। সরকারী উদ্যোগে প্ৰযোজনীয় শিক্ষা প্রতিষ্ঠানগুলোকে না গড়ে পৰামুৰ্ত্তৰে এই বিলাসী সুষ্ঠুপাদনে আগামেৰ চেতনাৰ সংক্ষেপে কৰেননি।

(2)

বাৰা সৎ উদ্দেশ্য নিয়ে অৰ্থাৎ সামাজিক প্ৰযোজনেৰ ভাগিদেৱ প্ৰাথমিক পৰ্যায়ৰ বিদ্যালয় গড়ে উলেছেন এবং সরকারী কাৰিকুলৰ মানছেন ভাদেৰ প্ৰযোজন কৰণৰ সাধায় সহজেগতি না দিবে, ততি সম্বাদকে আৰও বাড়িয়ে জোৱা হচ্ছে।

আৰ সেই সব ক্লেই পৰিচালনায় শিক্ষকৰা হিসেব বাচেছে। এই প্ৰতিকুল অবস্থা এবং কিভাৰ ভাগেন গাচেন প্ৰক্ষতিৰ পৰিচয় হচ্ছে। শহীদকলে শিক্ষা ব্যবস্থাৰ এক ভৱাবহ কৰণ চিত। যে দেশে অধিকতেৰ হাত ধাতকৰা ৮০ঘন মেগা দেশে শিক্ষাৰ মুক্তি মুক্তি মেই।

ডঃ কুমুৰাত এ বুদা কৰিষ্যনেৰ রিপোর্ট উংবেজী ভাবাকে অবজাৰ কৰা হয়নি। প্ৰতিষ্ঠানিক কাৰিকুলেৰ বাস্তৱ পৰিবেশে বাস্তৱ পৰিবেশে ইংৰেজীকে মিঠায় আঘাৰিশে অবাহিত পৰিবাৰ মুস্মারিশ কৰা হচ্ছে। যেহেতু জাতীয় ভাবা জাতিৰ চিতা ও সংকৃতিৰ আৰাৰ জাতীয়ভাবৰ বিকাশেৰ প্ৰধান উৎস জাতিগত ইংৰা সাধনেৰ সৰ্বপ্ৰধান বাধায় এবং শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য জনেৰ বিস্তাৰ, সংকৃতিৰ প্ৰয়াৰ কাজেই শিক্ষাৰ বাধায় হৰে গৰ্ব কৰে মাতৃভাষা। তবে মুঠ খেণ্টী দেকে উচ্চ শাধারণ শিক্ষাৰ শেষী পৰ্যন্ত ইংৰেজী পৰ্যায় হৰে শিক্ষাৰ পৰ্যায় কৰে।

ডঃ কুমুৰাত এ বুদা কৰিষ্যনেৰ রিপোর্ট উংবেজী ভাবাকে অবজাৰ কৰা হয়নি। প্ৰতিষ্ঠানিক কাৰিকুলেৰ বাস্তৱ পৰিবেশে বাস্তৱ পৰিবেশে ইংৰেজীকে মিঠায় আঘাৰিশে অবাহিত পৰিবাৰ মুস্মারিশ কৰা হচ্ছে। যেহেতু জাতীয় ভাবা জাতিৰ চিতা ও সংকৃতিৰ আৰাৰ জাতীয়ভাবৰ বিকাশেৰ প্ৰধান উৎস জাতিগত ইংৰা সাধনেৰ সৰ্বপ্ৰধান বাধায় এবং শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য জনেৰ বিস্তাৰ, সংকৃতিৰ প্ৰয়াৰ কাজেই শিক্ষাৰ বাধায় হৰে গৰ্ব কৰে।

ডঃ কুমুৰাত এ বুদা কৰিষ্যনেৰ রিপোর্ট উংবেজী ভাবাকে অবজাৰ কৰা হয়নি। প্ৰতিষ্ঠানিক কাৰিকুলেৰ বাস্তৱ পৰিবেশে বাস্তৱ পৰিবেশে ইংৰেজীকে মিঠায় আঘাৰিশে অবাহিত পৰিবাৰ মুস্মারিশ কৰা হচ্ছে। যেহেতু জাতীয় ভাবা জাতিৰ চিতা ও সংকৃতিৰ আৰাৰ জাতীয়ভাবৰ বিকাশেৰ প্ৰধান উৎস জাতিগত ইংৰা সাধনেৰ সৰ্বপ্ৰধান বাধায় এবং শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য জনেৰ বিস্তাৰ, সংকৃতিৰ প্ৰয়াৰ কাজেই শিক্ষাৰ বাধায় হৰে গৰ্ব কৰে।

ডঃ কুমুৰাত এ বুদা কৰিষ্যনেৰ রিপোর্ট উংবেজী ভাবাকে অবজাৰ কৰা হয়নি। প্ৰতিষ্ঠানিক কাৰিকুলেৰ বাস্তৱ পৰিবেশে বাস্তৱ পৰিবেশে ইংৰেজীকে মিঠায় আঘাৰিশে অবাহিত পৰিবাৰ মুস্মারিশ কৰা হচ্ছে। যেহেতু জাতীয় ভাবা জাতিৰ চিতা ও সংকৃতিৰ আৰাৰ জাতীয়ভাবৰ বিকাশেৰ প্ৰধান উৎস জাতিগত ইংৰা সাধনেৰ সৰ্বপ্ৰধান বাধায় এবং শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য জনেৰ বিস্তাৰ, সংকৃতিৰ প্ৰয়াৰ কাজেই শিক্ষাৰ বাধায় হৰে গৰ্ব কৰে।

ডঃ কুমুৰাত এ বুদা কৰিষ্যনেৰ রিপোর্ট উংবেজী ভাবাকে অবজাৰ কৰা হয়নি। প্ৰতিষ্ঠানিক কাৰিকুলেৰ বাস্তৱ পৰিবেশে বাস্তৱ পৰিবেশে ইংৰেজীকে মিঠায় আঘাৰিশে অবাহিত পৰিবাৰ মুস্মারিশ কৰা হচ্ছে। যেহেতু জাতীয় ভাবা জাতিৰ চিতা ও সংকৃতিৰ আৰাৰ জাতীয়ভাবৰ বিকাশেৰ প্ৰধান উৎস জাতিগত ইংৰা সাধনেৰ সৰ্বপ্ৰধান বাধায় এবং শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য জনেৰ বিস্তাৰ, সংকৃতিৰ প্ৰয়াৰ কাজেই শিক্ষাৰ বাধায় হৰে গৰ্ব কৰে।

ডঃ কুমুৰাত এ বুদা কৰিষ্যনেৰ রিপোর্ট উংবেজী ভাবাকে অবজাৰ কৰা হয়নি। প্ৰতিষ্ঠানিক কাৰিকুলেৰ বাস্তৱ পৰিবেশে বাস্তৱ পৰিবেশে ইংৰেজীকে মিঠায় আঘাৰিশে অবাহিত পৰিবাৰ মুস্মারিশ কৰা হচ্ছে। যেহেতু জাতীয় ভাবা জাতিৰ চিতা ও সংকৃতিৰ আৰাৰ জাতীয়ভাবৰ বিকাশেৰ প্ৰধান উৎস জাতিগত ইংৰা সাধনেৰ সৰ্বপ্ৰধান বাধায় এবং শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য জনেৰ বিস্তাৰ, সংকৃতিৰ প্ৰয়াৰ কাজেই শিক্ষাৰ বাধায় হৰে গৰ্ব কৰে।

ডঃ কুমুৰাত এ বুদা কৰিষ্যনেৰ রিপোর্ট উংবেজী ভাবাকে অবজাৰ কৰা হয়নি। প্ৰতিষ্ঠানিক কাৰিকুলেৰ বাস্তৱ পৰিবেশে বাস্তৱ পৰিবেশে ইংৰেজীকে মিঠায় আঘাৰিশে অবাহিত পৰিবাৰ মুস্মারিশ কৰা হচ্ছে। যেহেতু জাতীয় ভাবা জাতিৰ চিতা ও সংকৃতিৰ আৰাৰ জাতীয়ভাবৰ বিকাশেৰ প্ৰধান উৎস জাতিগত ইংৰা সাধনেৰ সৰ্বপ্ৰধান বাধায় এবং শিক্ষাৰ উদ্দেশ্য জনেৰ বিস্তাৰ, সংকৃতিৰ প্ৰয়াৰ কাজেই শিক্ষাৰ বাধায় হৰে গৰ্ব কৰে।